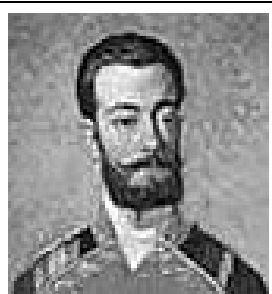

Cartagena

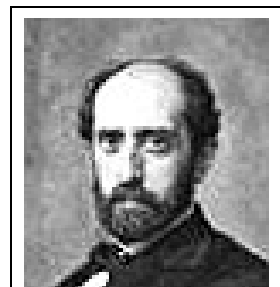
Amadeo I
1845 - 1890

die snel oversloeg naar andere steden. Op 27 juli 1873 werd de voorlopige regering

Kantonnale munt
1873

Op 11 februari 1873 deed koning Amadeo I afstand van de troon en werd in Spanje de Eerste Republiek uitgeroepen. Deze hield stand tot 23 december 1874. Niet zo lang dus, maar in deze periode zijn in diverse regio's opstanden uitgebroken, die tot doel hadden de autonomie van steden of groepen van steden te bewerkstelligen binnen een federaal georganiseerd Spanje. Dit streven, het zogenaamde *Cantonalismo*, werd vooral gedragen door de kleine burgerij die snakte naar meer zelfstandigheid van de regio en vormde de voedingsbodem voor latere anarchistische stromingen. De eerste poging om een onafhankelijk kanton te vestigen vond plaats in de regio Murcia en begon met een opstand in de stad Cartagena, die snel oversloeg naar andere steden. Op 27 juli 1873 werd de voorlopige regering van het Kanton van Murcia geïnstalleerd. De economische problemen waren groot, maar dat weerhield het kanton er niet van om een eigen dagblad uit te geven en een eigen munt te slaan. Het centrale gezag in Madrid onder leiding van Nicolás Salmerón besloot in te grijpen en in augustus trok het leger op tegen het kanton. Cartagena was het laatste bolwerk en werd vrijwel platgebombardeed. Het was niet de eerste keer dat de stad werd omsingeld en ingenomen, maar wel was nieuw dat het nu niet door buitenlandse invasielegers zoals bijvoorbeeld de Visigoten werd verwoest, maar door landgenoten. Dit bombardement verklaart waarom er nu in Cartagena alleen maar gebouwen te vinden zijn die dateren van eind negentiende eeuw of later.

Nicolás Salmerón
1838 - 1908

Cartagena is een oude stad. Het waren de Iberiërs die voor het eerst van de uitzonderlijke ligging van het schiereiland waarop de stad gebouwd is, gebruik maakten. Al in de zesde eeuw BC werd er een nederzetting gesticht: Mastia dat in 227 BC werd veroverd door de Carthagers onder aanvoering van Hasdrúbal, de vader van Hannibal, die er een echte stad bouwden die zij Qart Hadasht (Ciudad Nueva ofwel Nieuwe stad) doopten. Deze lag op een landtong, in het westen door een zeestraat gescheiden van het vaste land en in het zuiden omgeven door de baai (bahía) en de Middellandse Zee. Ten noorden van de stad lag een estuarium (*estero*), dat aan het begin van de twintigste eeuw werd drooggelegd en waarop de stadsuitbreiding werd

gebouwd. De Mar de Mandarache, waar in de achttiende eeuw de marinescheepswerf (*arsenal*) van Cartagena werd gebouwd, is altijd een ideale aanlegplaats geweest.

Was de stad alleen al door zijn natuurlijke ligging zeer goed verdedigbaar, de Carthagers versterkten haar met een muur, waarvan enkele resten nog steeds zichtbaar zijn. In een klein museum rond één van die overblijfselen wordt de oude geschiedenis van de stad geschetst en kun je de *Muralla Púnica* (Punische muur) bewonderen. In feite gaat het om twee afzonderlijke muren waarbinnen zich een groot aantal compartimenten bevond. Ook de Romeinen lieten zich niet onbetuigd. In 209 BC veroverden zij de stad, die zij Carthago Nova noemden en door hen opnieuw werd ommuurd. Maar het meest spectaculaire bewijs van de Romeinse bouwkunst is zonder twijfel het *Teatro Romano*, een theater dat aan 7.000 toeschouwers plaats bood en gebouwd was volgens een strakke geometrie. Het bouwwerk dateert uit de eerste eeuw van onze jaartelling en nadat er brand had gewoed, is het in de vergetelheid geraakt. Het werd overwoekerd door huisjes, en ook de kathedraal van Cartagena, de *Catedral de Santa María*, die in 1936 tijdens de Burgeroorlog werd verwoest, is er half overheen gebouwd. Pas in 1988 is men begonnen met de opgraving van het Teatro dat nu gedeeltelijk is gerestaureerd. Het Museo Teatro Romano laat de geschiedenis zien van het theater, maar om het echt goed te bekijken klim je naar het erboven gelegen park van waaruit je niet alleen een indrukwekkend uitzicht hebt op het Teatro, maar ook op een nieuw auditorium naar Romeinse snit gebouwd.

Interieur van het Castillo

Op de top van de heuvel bevindt zich het Castillo de Concepción. Volgens de Griekse geschiedschrijver Polybios stond hier ooit een tempel gewijd aan de Griekse (half)god van de geneeskunst, Asclepius, maar zeker is dit niet. De fundamenten van het kasteel zijn onmiskenbaar van Romeinse ouderdom. Er zijn eveneens resten gevonden uit de Moorse periode. Het was onder het bewind van koning Alfons X (el Sabio ofwel de Wijze) dat het kasteel zijn huidige vorm kreeg; het diende vooral om de stad te bewaken tegen aanvallen van de Moren. Gaandeweg verloor het zijn functie en raakte sterk in verval. Momenteel herbergt het Castillo een klein museum dat een historisch overzicht biedt van de stad.

Cartagena is net als El Ferrol (gelegen in Galicië en de geboorteplaats van Franco) en Cádiz een belangrijke marinehaven en de strategische waarde van de stad is altijd groot geweest. Vandaar dat in de achttiende eeuw de toenmalige koning Carlos III opdracht gaf de stad van een nieuwe muur te voorzien die de gehele oude stad inclusief de marine-werf zou omringen. In de twintigste eeuw is vanwege de stadsuitbreiding een groot gedeelte van deze muur afgebroken, maar de resterende delen zijn fraai gerestaureerd.

Na het neerslaan van de opstand van 1873, die de stad veranderde in een ruïne, zijn nieuwe gebouwen opgetrokken, waarvan het Palacio Consistorial de Cartagena (gemeentelijk paleis ofwel het gemeentehuis), het meest in het oog springende is. De indrukwekkende gevel van dit driehoekige gebouw is geheel uit wit marmer opgetrokken en wordt be-

Juan Herrera
1530 - 1597

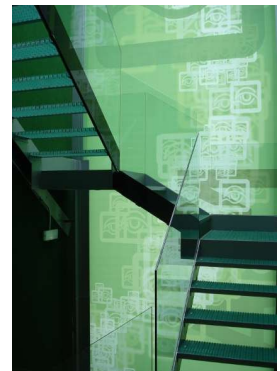
croond door in zink uitgevoerde koepels. Dit gebouw dateert uit het begin van de twintigste eeuw en de architectuur ervan staat bekend als de *arquitectura herreriana*, genoemd naar de architect Juan de Herrera, die in de zestiende eeuw de toon zette met spectaculaire bouwwerken als het Escorial, het paleis van Philips II. Vanwege bouwtechnische onvolkomenheden en het feit dat het paleis op een instabiele bodem is gebouwd, raakte het in verval en werd het in 1995 gesloten, waarna elf jaar van restauratie volgden.

Nog een voorbeeld van prachtige restauratie is de campus van de technische universiteit, de Campus de la Muralla del Mar, gevestigd in het vroegere Marinehospitaal. Dit enorme gebouw dateert uit de achttiende eeuw en heeft als hospitaal gefunctioneerd tot 1960. Daarna raakte het in verval. Het gebouw biedt nu plaats aan ongeveer duizend studenten.

Nieuwe aanwinst voor Cartagena is het museum voor moderne kunst: MURAM (Museo

Regional de Arte Moderno) dat in april 2009 werd geopend. Dit museum, dat wisselende tentoonstellingen laat zien, is gevestigd in het Palacio Aguirre, genoemd naar Camilo Aguirre, een rijke industrieel, in opdracht van wie in 1901 dit paleis werd gebouwd. De inrichting van het museum is schitterend en het biedt tal van educatieve activiteiten voor volwassenen en kinderen.

Cartagena is nog lang niet klaar met restaureren. In de stad, die wat rommelig aan doet, zijn nog tal van lege plekken en vervallen panden. Cartagena mikt als vele andere Spaanse steden op het toerisme als economische motor naast traditionele activiteiten als de export van agrarische producten en de scheepsbouw. Het zal de stad wel lukken.

Willem Peeters, 25 oktober 2009